

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

10. De obligatione ministri non ministrandi Sacramentu[m] indigno, vbi
peculiariter de peccatore occulto in publico petente.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

à consecratione & sumptione, vt suppono. Oportet ergo explicare vtramque illam malitiam, dicendo, se celebrasse Missam in statu peccati. An verò audiens in peccato plures confessiones successiue vnā post aliam, committat plura peccata, ita vt debeat explicare, se audisse tot confessiones; an verò sufficiat dicere, se ministrasse illud sacramentum in statu peccati, pertinet ad quæstionem de vnitate, & distinctione numerica peccatorum. Videri potest idem Diana plures sententias referens tom. 1. tract. de circumstantiis aggravantibus, resol. 43.

Tertia obligatio ministri est, non mutandi formam, aut materiam debitam sacramenti, de qua diximus sufficienter supra disp. 2. sect. ult. vbi vidimus, quæ mutatio esset substantialis, quæ solùm accidentalis; & quomodo possit in tali mutatione interuenire peccatum graue, &c.

SECTIO X.

De obligatione Ministri non ministrandi Sacramentum indigno; vbi peculiariter de peccatore occulto in publico petente.

162. *Statur quæstio.* **N**omine indigni non intelligimus eum, qui non est capax sacramenti: nam huic certum est, nullo casu posse conferri; v.g. ordinate non baptizatum, vel absolute non dispositum. Hoc enim esset, sicut si aliquis consecrare vellet in aqua loco vini; vel baptizare cum oleo loco aquæ, quod semper est intrinsecè malum. Nunc ergo per indignum solùm intelligimus eum, qui recipit quidem verum sacramentum, sed non gratiam sacramenti. Quæstio hæc tractari solet inferius de sacramento Eucharistiæ, an peccatori publico, vel occulto danda sit, vel neganda Eucharistia in publico, vel in occulto. Sed re vera communis est difficultas de omnibus sacramentis; quare magis opportunum videtur, si in hoc loco de omnibus semel examinetur.

163. *Primum quæstio.* Supponenda sunt aliqua facilia. Primum est, ministrum, quando saltem commodè potest, debere vitare peccatum indignæ sumptionis, atque ideo vitare, quod aliis indignè accipiat sacramentum. Hæc enim est lex generalis, qua obligamur ad vitanda, & impedienda peccata proximorum, si commodè possumus. Hæc autem obligatio præcisâ non virget ad impediendum, ne ille alius impediat sacramentum cum indignitate materiali; vt cum inuincibiliter ignorat, se esse indignum, vel se peccare accipiendo sacramentum in eo statu: tunc enim non est periculum peccati in accipiente, quod me obliget ad impediendum illud. Dixi tamen, hanc obligationem præcisâ ad hoc non sufficere: aliunde enim poterit esse obligatio id procurandi, scilicet ex eo, quod debeat minister ob reuerentiam sacramenti illud non conferre subiecto incapaci fructus ipsius sacramenti, vt statim dicemus.

164. *Secunda quæstio.* Secundò ergo supponimus, ministros sacramentorum regulariter, & per se loquendo, obligari ad non ministrandum indignis. Ita Suarez cum aliis in presenti disp. 18. sect. 2. quia cum sint dispensatores sacramentorum, eo ipso debent procurare, vt fideliter, & iuxta eorum exigentiam dispensentur. Exigunt autem sacramenta non frustrari, nec defraudari suo effectu, atque adeò non suscipi ab iis, qui non possunt consequi gratiam sacramentalem. Dixi tamen, per se, & regulariter, quia de sacramento Matrimonij est specialis difficultas inferius tractanda; & quia per accidens aliquando excusatur minister dando sacramentum indigno propter ne-

cessitatem, vel alias rationes statim explicandas.

165. *Tertia quæstio.* Tertio supponimus, numquam licere ministro inuitare, aut suadere alicui positivè, vt accipiat sacramentum, quando is absque nouo peccato id accipere non potest: hoc enim esset directè inuitare, & mouere ad peccandum, quod numquam licet. Obiici solet, Christum inuitasse omnes Apostolos ad Eucharistiam accipiendum verbis illis: *Accipite, & comedite. Bibite ex eo omnes*; inter quos erat Iudas in statu peccati. Varias solutiones affert Suarez disp. 67. de Eucharistia. sect. 1. quæ adhiberi solent, quæ omnes difficiles sunt. Facilius dici potest, Christum non inuitasse Iudam ad actionem aliquam, quam ille absque peccato facere non poterat, sed ad actionem ex se bonam, & quam ipse Iudas tunc bene exercere poterat disponendo se per veram penitentiam, & dolorem de peccato: tunc enim nondum instituto sacramento Penitentiae, non prærequirebatur alia dispositio ad Eucharistiam, nisi interna penitentia. Non ergo obstat factum illud Christi doctrinæ nostræ, quod nunquam liceat inuitare ad recipiendum sacramentum, quod hic, & nunc absque nouo peccato recipere non potest ille, quem inuitamus.

166. *Primum dubium.* His suppositis, multa sunt dubia, & difficilia. Primum est, vtrum publico peccatori petenti sacramentum negandum, vel conferendum sit? Hoc dubium tractari solet de sacramento Eucharistiæ cum S. Thoma infra quæst. 80. art. 6. vbi communis sententia Theologorum omnium docet, esse negandum, siue publicè petat, siue secretò. Tunc enim potissimum procedit præceptum Christi Matth. 7. *Nolite sanctum dare canibus*; & reuerentia circa sacramentum, ac debitum fideliter, & prudenter ministrandi hoc exigit, cum absque noua infamia illius publici peccatoris possit minister consulere reuerentiae, ac fini ipsius sacramenti. Testimonia Conciliorum, & Patrum, quæ hoc probant, videri possunt apud Suarez loco citato, & aliòs recentiores ibidem. Quis autem sit censendus publicus peccator, explicat latè idem Suarez.

167. *Idem dicendum est de aliis sacramentis.* Hæc doctrina, quæ de Eucharistia ab omnibus traditur, eodem modo aliis sacramentis applicari debet, de quibus procedit eadem ratio, & in aliquibus maior: nam absolutio sacramentalis non solùm in publico, sed etiam in occulto neganda est indigno, vt constat. Sacramentum etiam Ordinis à fortiori negari debet magis, quàm Eucharistia; nam hoc non est debitum omnibus, sicut Eucharistia, sed datur iis, quos Prælati dignos inveniunt, & eligere volunt: ad quam electionem non solùm vti possunt notitia publica, sed etiam secreta, & inquirere occultè de moribus, & vita Ordinandorum: sicut ad alia munera, & officia humana, & politica, quæ minoris momenti sunt, fieri consuevit. In Matrimonio autem, quia irregulare est, alia procedit ratio inferius explicanda.

168. *Dubium secundum de peccatore occulto.* Dubitatur secundò, vtrum peccatori occulto publicè petenti conferendum sit, vel negandum sacramentum? Hoc etiam dubium latè tractatur circa sacramentum Eucharistiæ, de quo aliqui dicunt, non posse quidem negari à Parocho, vel eius Vicario, à quo ille alius habet ius petendi, debere tamen negari à non Parocho, qui non habet obligationem ministrandi sacramentum. Ita Angelus verbo *Eucharistia* 3. num. 19. Alij addunt, idem esse quando peteret à Parocho, sed non in tempore, quo Parochus debeat dare Eucharistiam. Affertur Paludanus in 4. d. 9. Durandus, Gabriel, Richardus, Adrianus, quodlib. 3. punct. 3. Syluester verbo *Eucharistia* 3. num. 7. particula 1. vbi id refert ex Palud. & non impugnat.

Nauarr. impugnat. Nauarr. in *Manuali*, cap. 21. & aliqui alij. Ceteri tamen absolute & absque distinctione dicunt, cuiusque peccatori occulto petenti publice non esse negandam Eucharistiam; quam etiam sententiam docent Suarez, & Vasquez locis citatis, & alij Recentiores communiter; & colligitur saltem à simili ex Concil. Africano *can.* 99. relato in cap. *placuit* 6. *quest.* 2. ubi præcipitur communicatio cum eo, cum quo Episcopus suus non vult communicare propter delictum sibi soli cognitum.

Rationes autem plures afferri solent, quæ difficile id probant. Prima est, quia ex negatione Eucharistiae sequeretur scandalum in populo. Hæc tamen ratio parum probat; quia si nomine *scandali* intelligas verum scandalum, seu occasionem peccandi, hæc certe non oritur ex eo, quod videant alij, hunc expelli ob sua peccata à communione. Si verò eo nomine intelligas admirationem populi, hoc non est tanti faciendum, ut idcirco permitti debeat irreuerentia tanti sacramenti. Adde, posse sæpe obuiari illis scandalis; quo saltem casu deberet sacramentum in publico negari.

169. Secunda ratio est, quia quilibet baptizatus habet ius ad illud sacramentum, quo iure priuari non debet, quamdiu delictum est occultum. Sed contra; quia peccator in statu peccati nullum habet ius ad illud sacramentum; ergo neque ad petendum illud; ergo si ego scio, illum nullum habere ius, non infero iniuriam negando id, ad quod non habet ius.

Suarez. Ideo P. Suarez loco citato *sect.* 4. cum aliis addit, illum, qui est publicus distributor bonorum communium in Republica, non posse in eorum distributione publica uti scientia priuata, sed publica, propter multa, & grauiora inconuenientia, quæ sequerentur, si posset uti scientia priuata; possent enim ministri facile infamare, quos vellent, fingendo eorum delicta; possent fideles formidare, & ob metum illius periculi abstinere ab illa mensa: quare licet peccator non habeat ius ad sacramentum, habet tamen ius, ne repellatur, nisi ob peccatum publicum. Sed illud vniuersale principium, quod hæc ratio assumit, non videtur verum. Nam alij, quibus ex suo munere in Republica incumbit distribuere bona vel officia, ius habent ad repellendos eos, quos ex scientia priuata norunt indignos. Sic Episcopus potest negare ordinationem, vel beneficium ei, quem certo cognoscit indignum, licet ea indignitas antea non esset publica: sibi enim imputet, qui, cum indignus esset, accessit ad petendum.

170. Propter hæc non desunt recentiores aliqui, qui hoc ius agnoscunt etiam in Sacerdote ministrante Eucharistiam, quoties indignitas, licet sit occulta, talis tamen est, de qua Sacerdoti constat per duos, vel tres testes irrefragabiles: tunc enim siue secretò, siue publicè petat peccator, debet Sacerdos negare; is enim semper operatur ut iudex, & minister publicus: quare sicut iudici sufficit notitia talis ad repellendum iniuste petentem rem non suam, sic sufficit Sacerdoti, ut debeat repellere petentem sacramentum indignè, ad quod nullum habet ius. Vnde è contra, licet indignus occultè petat Eucharistiam, Sacerdos non potest occultè eam negare, nisi notitiam talem habeat de delicto per testes irrefragabiles sufficientes ad probationem iuridicam; quia ubicumque Sacerdos ministrat, siue in publico, siue in secreto, semper se gerit ut publicus minister, & iudex, quia ex scientia iuridica potest, & debet procedere, non ex priuata. Denique addunt, hoc debere intelligi de Parocho, vel Viceparocho ministrante ex debito suo. Alij verò ministri non proprij, sed liberi, licet peccatum non sciant notitia illa

iuridica, sed alia quacunque certa, (dum sit extra Confessionem) poterunt, imò & debebunt saltem secretò petenti negare: quod etiam probabile existimant in publico; quia tunc non fit contra ius aliquod petentis, cum non habeat ius petendi, nisi à Parocho, qui ex officio debet ministrare. Deberet tamen Sacerdos, quantum posset, vitare infamiam illius, etiam cum aliquo sui detrimento, v.g. nolendo tunc alicui communionem dare, fingendo se fatigatum, aut occupatum; licet idcirco durior fortasse æstimeretur. Quod si id fieri non posset, neganda esset Eucharistia, licet ex eo infamia petentis sequeretur: magis enim tenetur Sacerdos ad defendendum sacramentum, & eius reuerentiam, quam ad vitandam infamiam iniuste petentis, qui sibi imputet, cum petat indignè.

Hæc sententia procedit quidem consequenter; sed adhuc regula illa, quam statuit, difficilis est, & contra communem Theologorum sensum. Primò, quia si Sacerdos in eo actu debet procedere ut iudex, & per notitiam iuridicam; ergo poterit, & debet inquirere, maxime quando est ratio dubitandi; quod quidem magnam difficultatem, & perplexionem afferret Sacerdoti. Dicunt, non teneri ad hoc; quia cum in eo casu solum agatur de actu possessorio, non est deturbandus aliquis à possessione iuris ad communionem, in qua est, nisi sit plenè conuictus, sed contra; quia de hoc ipso deberet inquirere, an hic sit in possessione illius iuris. Supponimus enim, per peccatum deperit ius petendi Eucharistiam; idem ergo est dubitare de statu peccati, & dubitare an perdidit possessionem illius iuris petendi; quare si est iudex, debet inquirere saltem de possessione illius iuris.

Secundò sequitur ex illa regula; si Sacerdos certò scit, aliquem dignum esse, debere tamen negare etiam in publico, vel occulto Eucharistiam, si duo, vel tres falsi testes asserunt de illo aliquid delictum occultum: magis enim debet sequi notitiam illam iuridicam, si operatur ut iudex, quam propriam. Vnde tertio sequitur, si ex duobus testibus notum sit Sacerdoti delictum in alio regno, vel prouincia ab hoc homine patratum, licet id in hoc loco sit omnino occultum, debere negare communionem petenti; iam enim habet notitiam iuridicam sufficientem ad iudicandum: quæ tamen omnia sunt contra communem sensum Theologorum, ut constat.

P. Vasquez *disp.* 209 de *Eucharistia*, cap. 3. rationem huius communis doctrinæ explicat ex eo, quod sacramentum institutum sit in vilitatem hominum; atque ideo præferenda est vtilitas fumentis, & conseruatio eius famæ obligationi religionis de dignè tractando sacramento: sicut supra diximus, posse aliquem licet in casu necessitatis baptizare infantem moribundum in statu peccati, quia non censetur indignè ministrare sacramentum ob instantem necessitatem paruuli periclitantis, in cuius remedium Baptismus institutus est à Christo. Quamuis ergo maius sit religionis præceptum, quam iustitiæ, & ideo videretur minor ratio habenda de fama proximi conseruanda, quam de tractando indignè sacramento: illa tamen regula hic non habet locum, quia re vera non concurrunt duo præcepta, sed vnum solum de non infamando proximo: Præceptum enim religionis non est non dandi sacramentum indigno, sed solum non dandi indigno absque iusta necessitate, qualis interuenit in hoc casu.

Hæc ratio, nisi magis explicetur, adhuc videtur relinquere rem difficilem. Primò, quia si ego sciam aliquem petere Eucharistiam ad conculcandum illud

171.
Regula illa
recentiorum
difficilis est.

172.

173.
Vasquez.

174.
Hæc ratio re-
linquit adu-
rem diffi-
lem.

illud sacramentum, non possum etiam in publico ministrare; & licet sacramentum institutum sit in utilitatem hominum; debeo tamen præferre reuerentiam sacramenti famæ petentis, & non curare de infamia illius, dum sacramenti reuerentiam defendam: ergo & in nostro casu debeo præferre reuerentiam sacramenti, quod indignè tractatur ab indignè petente, licet id fieri non possit absque iactura famæ; vel reddenda est alia ratio magis specialis, cur vilitas petentis in hoc casu præferenda sit.

175. *175. Sic satis-
cit id quod
dicebat Vaf-
quez.* Similiter non videtur satisfacere id, quod dicebat P. Vasquez, in hoc casu non concurrere duo præcepta, eò quod præceptum religionis non sit vniuersale non dandi indigno, sed non dandi absque necessitate rationabili: hoc, inquam, non satisfacit, quia ea ratione dici potest, nunquam posse concurrere duo præcepta duarum virtutum. Nam si in aliquo casu id posset fieri, maximè in illo, quem ipse ibi affert, cum aliquis dubitat de matrimonio cum aliqua à se inito, an validum sit, quo casu debet petenti reddere debitum coniugale: concurrunt enim duo præcepta; alterum castitatis, non accedendi ad non suam; alterum iustitiæ, non lædendi ius alterius petentis, quod suum est: quæ iustitiæ virtus, quia dignior est, præferri debet præcepto ex castitate: utrumque tamen præceptum videtur tunc concurrere. Cæterum neque in eo casu videntur magis concurrere præcepta illa, quàm in nostro: nam sicut in nostro dicit P. Vasquez, non concurrere præceptum religionis, quia hoc non est vniuersale non ministrandi vnquam sacramentum indigno, sed solum non ministrandi absque urgente causa, & necessitate, &c. sic in illo alio casu dici potest, non concurrere præceptum castitatis; hoc enim non est vniuersale nunquam accedendi ad illam, quam non scit esse suam, sed solum est non accedendi, nisi urgeat ratio fortior propter periculum lædendi ius alienum: certum enim est, quod virtus castitatis non obligat in illo casu, & per consequens, quod eius præceptum non erat vniuersale ad omnes casus, sed limitatum, ita ut non comprehenderet illum; ergo tunc non magis concurrat præceptum castitatis, quàm in nostro casu concurrat præceptum religionis.

176. *176. Hæc ratio
ratio de sum-
ma ex obli-
gatione non
lædendi fa-
mam, commi-
ssæ est optima,
et melius expli-
catur.* Ego quidem fateor, nullam esse meliorem rationem huius communis doctrinæ, quàm illam, quæ delimitur ex obligatione non lædendi famam proximi, cuius delictum occultum est; sed hæc ratio videtur magis explicanda, ut vim aliquam habeat. Et quidem prius dicemus, quomodo conducat ad ministrandum sacramentum Eucharistiæ, de quo, ut diximus, solet communiter disputari; postea videbimus, an eadem doctrina in cæteris sacramentis locum habeat. Præcipua autem difficultas oritur ex supra adducto exemplo, quando scio intentionem secretam alicuius petentis in publico Eucharistiam, ad conculcandam, & comburendam illam; in quo casu etiam cum eius infamia possum, & debeo negare sacramentum: cur ergo idem non dicitur, quando scio indignitatem secretam illius, qui publice petit, cum non sit minùs indecens mittere sacramentum illud in cor sordidum, & peccatis pollutum, quàm in sterquilinum vel ignem? Confirmari potest, quia ad tuendam vitam, vel famam innocentis, possum aperire crimen occultum volentis illi inferre iniuriam, quando alio modo non possum illam iniuriam impedire; ergo à fortiori ad tuendum honorem, & cultum Eucharistiæ, cuius iniuriam alio modo impedire non possum, licebit repellere volentem indignè sumere, etiam cum eius infamia.

Pro huius difficultatis solutione aduertendum est, legem charitatis erga Deum, vel religionis, seu reuerentiæ erga ipsum aliquando quidem obligare specialiter ad tuendum honorem illius; tunc scilicet, quando ex facto alicuius patitur detrimentum notabile; ut si aliquis, v.g. publice irrideat, & blasphemet contra Christianam religionem, atque ea de causa apud auditores detrimentum notabile subeat, ac contemptui subiaceat Diuina fides, cuiusque cultus: tunc enim pro viribus debet vnusquisque Dei causam suscipere, cuiusque honorem tueri ex obligatione charitatis, & religionis. Hæc tamen obligatio non inuenitur, quoties aliquod peccatum mortale ab alio committitur; tum quia non omne peccatum mortale fortasse continet iniuriam, & contumeliam grauem Dei, licet semper habeat rationem offensæ grauis, ut notauimus *tom. præcedenti de Incarnat. disp. 3. sect. 7.* tum etiam, quia licet aliquibus peccatis grauius peccetur contra Dei reuerentiam, non tamen est tam irreuerentia positua, ut ita dicam, quàm negatiua, seu defectus reuerentiæ debita; in quo est magna differentia: aliud enim est, non exhibere totum cultum debitum alicui; aliud verò posituè illi contumeliam inferre. Per illud prius non reddimus, quod debemus: per hoc posterius auferimus, quod ille habet; volumus enim inhonorare, seu tollere honorem, quem habebat. Certum autem est, maximam esse differentiam in materia iustitiæ inter eum, qui non soluit quod debet, & eum, qui posituè vult auferre quod habeo: illum enim primum non possum auctoritate priuata compellere per vim ad soluendum; hunc verò secundum possum vi repellere, etiam si opus fuerit aliquando vulnerando, vel occidendo. Grauior ergo multò est inhonoratio positua, quàm negatiua, seu quæ non exhibet totum honorem debitum: grauius offendit Regem, qui ei alapam daret, quàm qui non genuflexus, sed solum stans salutaret: hic enim non inhonoraret posituè, sed non honoraret quantum deberet; ille verò posituè inhonoraret, & contumelia grauissima afficeret. Fateor quidem, posse aliquando illas easdem actiones negatiuas exerceri, & assumi ad posituè inhonorandum, & ad contumeliam; ut cum quis ex indultia non aperit caput, vel titulum inferiorem tribuit, aut verbis communibus salutatur eum, cui superiorem titulum, vel aliis verbis salutationem debuisset, & hoc ad inhonorandum illum: hæc enim tunc esset inhonoratio positua: quando tamen hæ actiones non fiunt ad hunc finem, tunc non sunt inhonoratio positua, sed negatiua; quæ licet sit iniuria, est tamen inferioris rationis, ut diximus.

Ratio autem à priori est, quia sicut actio externa cultus, & honoris habet hoc ex voluntate interna, qua volumus per illam actionem significare nostram summisionem internam, ut diximus *tom. de Incarnatione* agentes de essentia adorationis: sic actio externa inhonorandi debet procedere ex voluntate interna significandi contemptum internum; aut certe debet esse actio ex se ordinata ad hoc significandum, ut sit saltem inhonoratio positua externa. Hinc fit, ut alapa, vel conculcatio sit inhonoratio positua, quia significant contemptum internum: negatio autem totius honoris debiti non semper significat contemptum; imò si aliquem honorem exhibemus, significamus summisionem internam, non tamen significamus totam summisionem, quam deberemus significare; & in hoc consistit iniuria, quod non exhibeamus tantam significationem summisionis, quantam deberemus exhibere; aliquando verò illam negationem assumi-

177.
*Pro solutione
aduertiendum.*

*Alia est ip-
reuerentia
positua, alia
negatiua.*

178.
*Ratio à prio-
ri.*

mus

mus ad significandum contemptum; vt quando salutamus verbis communibus personam superiorem ad ostendendos nos ei æquales; & tunc illa actio non solum habet malitiam negationis honoris debiti, sed etiam inhonoratōis positivæ, per quam intendimus lædere honorem illius.

179.
Hinc iam
colligitur re-
sponso.

Hinc iam ad nostrum propositum apparet differentia inter illum, qui peteret Eucharistiam ad conculcandum, & illum, qui solum peteret indignè: illa enim prior esset inhonoratio positivæ; qua ille positivè veller auferre honorem sacramenti, atque adeo debet repellī etiam cum infamia, tamquam iniustus aggressor; qui autem petit indignè, non vult positivè inhonorare, sed potius exhibere actionem cultus, & honoris: nam ipsa sumptione religiosa significat summisionem internam, & colit sacramentum: peccat quidem, quia non exhibet tantum cultum, quantum deberet, nempe dignè sumendo: hæc tamen magis est negatio honoris debiti, quam inhonoratio: sicut qui ponit Eucharistiam in capsula chartacea, vel in linteo, aut corporali fordido, non est contumeliosus positivè, sicut qui proiceret in lutum, vel conculcasset, licet peccet non reddendo totum cultum debitum tanto sacramento. Non ergo mirum, quod hic non sit repellendus, quando petit indignè, cum infamia publica; hic enim non aggreditur ad lædendum, & auferendum honorem, licet peccet non soluendo totum honorem, quem debet. Aliud fortasse esset, si veller indignè sumere ad inhonorandum positivè sacramentum, & significandum contemptum per illam indignam sumptionem: tunc enim iam videretur similis ei, qui acciperet ad conculcandum, vel proiciendum in ignem; atque ideo posset fortasse repellī etiam cum infamia: hoc tamen iam esset aliud casus diversus à nostro, in quo solum agimus de peccatore occulto indignè sumente, absque eo, quod interueniat aliud peccatum inhonoratōis positivæ.

SECTIO XI.

*Obiectiones contra superiorem doctrinam, &
alia dubia circa idem sacramentum
Eucharistie.*

180.
Obiectio pri-
ma.

Sanchez.

Responsio.

Tunc enim
nec est causa
determinans,
sed ita indif-
ferens, ut pos-
sit non sequi
peccatum al-
terius, etiam
posita hac co-
operatione.

Obiici solet præterea contra eandem conclusionem, quia tunc Sacerdos cooperatur peccato sumentis indignè Eucharistiam: numquam verò licitum est cooperari peccato alterius. Variæ solutiones huic argumento reddi solent; de quo multa videri possunt apud Thomam Sanchez lib. 9. de *Maurin. disp. 6. n. 1.* & sequentibus; quibus omisissis, quia non videntur omnino satisfacere. Respondeo, ex hoc capite non peccare ministrum in casu nostro; quia nec est causa peccati alieni, nec propriè cooperatur illi. Ad hoc enim requiritur, quod vel sit causa determinans, vt qui suadet, petit, imperat; quæ omnia tendunt determinatè ad illam actionem, quæ hic & nunc absque peccato fieri non potest, & ideo qui eo modo concurrat, dicitur causa peccati alieni; vel certè requiritur, quod ex modo, quo præstat concursus, non habeat indifferentiam, sed concurrat determinatè ad talem actionem, quæ hic, & nunc absque peccato alterius fieri non possit; ita vt non possit poni cooperatio huius, quin sequatur peccatum alterius. Ideo enim Deus concurrrens ad omnes actiones humanas non est causa peccati, nec cooperatur peccato, quia concursus ille, prout præstat, & offertur à Deo, est omnino indifferens, nec inferitur omnino peccatum hominis ex hac voluntate, qua Deus concurrat; posset enim stante illa volun-

tate Dei, non sequi peccatum, sed alia actio bona hominis, vt suo loco videbimus.

In nostro ergo casu Sacerdos neutro modo concurrat: non enim suadet, petit, vel imperat. Deinde nec concurrat, aut cooperatur ex se ad actionem malam: totum enim, quod Sacerdos ex se facit, non est tale, vt non possit esse hic, & nunc absque peccato alterius, vel vt ex eo sequatur necessariò peccatum alterius. Nam actio Sacerdotis vel supponit iam positam malitiam totam ex parte petentis Eucharistiam; vel non supponit eam totam, sed partem, & alia pars subsequitur. Et quidem illius malitiæ, quæ iam supponitur, non est causa Sacerdos, vt constat, cum illa iam sit posita independentè ab ipso: illius verò malitiæ, quæ postea subsequitur, neque etiam est causa; quia hæc ita sequitur, vt posita adhuc actione Sacerdotis, possit illa non sequi. Pro cuius explicatione distinguamus clariùs malitiam, & culpam indignè communicantis; quæ partim consistit in petitione indigna, in accessu ad altare, in præparatione, & promptitudine, quam ostendit ad accipiendum sacramentum; & totum hoc non pendet à sacerdote, vt constat. Postea verò subsequitur sumptio indigna, qua aperit os, & deglutit Eucharistiam; & hæc etiam non sequuntur necessariò ex actione sacerdotis: nam licet Sacerdos offerat Eucharistiam, non cogit ad aperiendum os; potest enim ipse recedere; item, licet Sacerdos ponat Eucharistiam in ore, potest ipse conscius suæ indignitatis non deglutire, sed aperire suam conscientiam sacerdoti. Quod si non potest hæc tunc facere propter infamiam, iam sequitur, illas actiones excusari à peccato in ipso sumente, & per consequens multo minùs sacerdotem concurrentem aliquo modo ad illas, esse causam peccati, cum ex se solum concurrat ad actiones hic, & nunc licitas iam ipsi petenti propter periculum infamiæ: non ergo cooperatur determinatè ad culpam, & peccatum petentis, sed semper ad actionem licitam, vel certè tali modo, vt ex sua cooperatione non sequatur necessariò actio peccaminosa in petente; sed contingenter ex noua culpa petentis, cuius Sacerdos non est causa determinata.

Hoc eodem modo excusandas existimo à cooperatione illicita eas actiones, quas assert Thomas Sanchez loco citato, scilicet coniugem reddentem debitum coniugale coniugi petenti obstricto voto castitatis, ratione cuius non potest absque peccato exigere; item debitorem reddentem mutuam pecuniam creditori exigenti, qui tamen vouerat priùs Deo, eam pecuniam ampliùs non repetere, aut recipere, atque adeo peccanti in ipsa petitione, & acceptance pecuniæ. Hi, inquam, & alij similes non videntur excusandi ratione solius necessitatis, qua adstringuntur ad reddendum, vel soluendum debitum: nulla enim necessitas potest reddere licitum id, quod est intrinsecè malum; quale est cooperari determinatè ad peccatum, velle peccatum, esse causam peccati. Sed hi omnes excusantur modo suprà explicato; quatenus ex se non causant, nec cooperantur determinatè ad peccatum, nec faciunt quidquam, ex quo necessariò sequatur peccatum. Nam malitiam petitionis iam supponunt positam; illam autem, quæ postea subsequitur in receptione debiti, non inferunt necessariò: debitor enim soluens pecuniam, ex se non obligat creditorem ad eam accipiendam, nec ponit aliquid, ex quo necessariò sequatur, quod creditor eam accipiat; nam postquam debitor eam soluit, potest creditor nolle eam accipere. Quod idem de actione coniugis reddentis debitum coniugale

181.

Tota hæc re-
sponso explicat-
ur.

182.

Quæ actio
affertur à co-
operatione
licita etiam
modo excu-
sentur.

Sanchez.

183.

Sed

arguitur

ex

184.

Responsio.